

กล่องยวาร์ฟารินสำหรับผู้สูงอายุ

ภญ.สิริกัญญา มหาลลิตและภญ.ณัฐภามาศ ศรีอารียภักดี

โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ยวาร์ฟาริน (warfarin) เป็นยาที่มีดัชนีการรักษาแคบ เกิดอันตรกิริยาระหว่างยาได้มาก การประเมินประสิทธิผลของยาใช้ค่ามาตรฐาน INR ซึ่งระดับของ INR เป้าหมายจะแตกต่างกันไปขึ้นกับข้อบ่งใช้ของผู้ป่วยแต่ละราย หากควบคุมระดับ INR ไม่ได้ตามเป้าหมาย อาจทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ได้ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า รพ.ศก.มีผู้ป่วยสูงอายุส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถควบคุมระดับ INR ได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของการอ่านฉลากยา การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการใช้กล่องยาต่อความร่วมมือในการใช้ยาและการควบคุมค่า INR ในผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับยวาร์ฟารินเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีดังต่อไปนี้ 1) กล่องยาที่มีฝาปิด 2) แบบประเมินความร่วมมือในการใช้ยาเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยเพื่อเข้าศึกษา คือ 1) ได้รับยวาร์ฟารินเพื่อใช้ป้องกันภาวะลิ่มเลือดอุดตันและได้รับการติดตามผลการรักษาอย่างต่อเนื่องที่คลินิกยวาร์ฟาริน โรงพยาบาลศรีสะเกษ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 ถึง - 27 มกราคม 2566 2) มีอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป 3) ให้ข้อมูลได้ด้วยตนเองและสื่อสารเป็นภาษาไทยได้ 4) ขนาดยาที่ใช้ต่อวันไม่เกิน 1 เม็ด 5) เป้าหมาย INR อยู่ระหว่าง 2.0-3.0 และ 6) ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา เกณฑ์การคัดออก ได้แก่ 1) ผู้ป่วยที่ผู้วิจัยไม่สามารถติดตามได้อย่างน้อย 1 ครั้ง 2) เสียชีวิตในระหว่างการศึกษา กลุ่มทดลอง คือ ผู้ป่วยที่เคยได้รับยวาร์ฟารินแต่มีปัญหาในเรื่อง Compliance และได้รับการติดตามค่า INR อย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งนี้ผู้ป่วยต้องได้รับยวาร์ฟารินนาน 2-4 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม คือ ผู้ป่วยที่ได้รับการติดตามค่า INR อย่างน้อย 2 ครั้ง และสามารถควบคุมค่า INR ได้ ได้รับยวาร์ฟารินนาน 4 สัปดาห์ ทดสอบผลของการใช้กล่องยาต่อความร่วมมือในการใช้ยาด้วยสถิติ multiple linear regression การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย INR ระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม ใช้ Independent t-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังเข้าร่วมการศึกษา ใช้สถิติ paired t-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 จำนวนผู้ป่วยเข้าร่วมการศึกษาทั้งหมด 80 ราย กลุ่มละ 40 ราย ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เข้าร่วมการศึกษาทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ขณะเริ่มต้นการศึกษาร้อยละของผู้ป่วยที่มีความร่วมมือในการใช้ยาระดับดีในกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.001$) แต่มากขึ้นหลังได้รับปัจจัยแทรกแซง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การให้กล่องยาสามารถเพิ่มความร่วมมือในการใช้ยาได้ร้อยละ 7.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.02$) การควบคุมระดับ INR ขณะเริ่มการศึกษาพบว่าระดับ INR ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.01$) หลังจากได้รับกล่องยา ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับ INR ไม่แตกต่างกัน ($P = 0.08$) หากเปรียบเทียบภายในในกลุ่มทดลองในช่วงก่อนและหลังได้รับการแทรกแซง พบว่า ผู้ป่วยที่มีระดับ INR อยู่ในช่วงเป้าหมายมีมากขึ้นก่อนการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) แสดงว่ากล่องยาสามารถเพิ่มความสามารถในการควบคุมค่า INR ในผู้ป่วยและเพิ่มความร่วมมือในการกินยาได้ อุปกรณ์สามารถนำไปใช้ได้อย่างแพร่หลายหากมีเภสัชกรประจำคลินิกเป็นผู้แนะนำวิธีการใช้ที่ถูกต้อง เช่น คลินิกผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์-อัมพาต คลินิกผู้ป่วยเวชกรรมฟื้นฟู คลินิกโรคหัวใจ คลินิกผู้ป่วยโรคทางอายุรกรรม เป็นต้น